

KAS TEIE OLETE KA KASVANUD?

PILLE-RIIN PURJE

Joël Pommerat, „See laps”. Tõlkija: Inge Eller. Lavastaja: Maria Peterson. Kunstnik: Lilja Blumenfeld. Valguskunstnik: Priidu Adlas. Videokunstnik: Alyona Movko. Helikujundaja: Tõnis Leemets. Osades: Rea Lest, Indrek Sammul (Eesti Draamateater), Liina Olmaru, Anneli Tuulik, Helvin Kaljula, Tarmo Song, Kristjan Üksküla (Tallinna Linna-teater) või Risto Vaidla (NUKU), Leonhard Sass Taalmaa, Rauno Jonas Kängas, Leene Vugts või Sesame Feenstra. Esietendus 2. X 2019 Theatrumis.

Isa ja tema väike, viieaastane tütar.

ISA: Sa oled jälle kasvanud... eelmise korraga võrreldes.

TÜTAR vaikib.

ISA: Kas sa ei ole kasvanud?

TÜTAR: Ma ei tea.

ISA: Oled küll, sa oled nüüd juba päris suur tüdruk.

TÜTAR: Ma ise ei näe, kui ma kasvan.

ISA: Jah, aga mina näen.

TÜTAR: Kas teie olete ka kasvanud?

(„See laps”, 2. pilt)

Maria Petersoni lavastajatee

Theatrumis esietendus 2. detsembril 2000 Mart Aasa näidend „Kõik on noored: 9 stseeni peale lõpueksameid ja enne lõpupidu”. Mäletan mängurõõmsat lavalugu, aga ei olnud endale teadvustanud, et see oli Maria Petersoni esimene lavastus. Meenub Lembit Petersoni arutlus esietenduse peol, mille mõte oli, et noortest ja noortele lavastatakse ekstreemseid lugusid paheliste tegelastega, meil aga on laval

normaalsed inimesed, vaatajat puudub nende kohmetus, inimlik häbi.

Mart Aasa napp sõnamänguline tekst ja situatsioonide kentsakus toimis vaimukalt ja Maria Petersoni isikupärane komöödianärv ilmnis kohe tema debüütlavastuses. Mängulaadis segunes muigav naivism õhulise kõrvalpilguga: tegelased kandsid lustakaid retrokostüüme (kunstnik Andri Luup), Horoskoobi lauludest (muusikalised kujundajad Marius Peterson ja Maria Peterson) õhkus nostalgiaparoodiat. Koolinoored Vanalinna Hariduskoolleegiumi (VHK) gümnaasiumi teatriharust mängisid oma eakaaslasi. Ereda stoppkadrina näen vaimusilmas kitarri tinistava Nero Urke iseäralikku äkknäeratust (Imre stseenis „Kalevipoeg”) ja Mari-Liis Lille suuri armunud silmi (Ilona stseenis „Prints”, tema sõbranna Monica osas Ursula Ratasepp). Theatrumi näitlejad ei olnud veel abiturientide vanemate eas. Ulja estraadiliku etüüdi etendas Marius Peterson: Olevi ringi tuiav isa stseenis „Luule”, Puškini bakenbardidega vintis mehike manitsemas poega: „Aga kui luuletad, hoia eesti keel puhas, eks. Keel on puhas siis, kui meel on puhas...” Andri Luubil oli lahe sõnatu roll, kutt hüüdnimega Kiviktaimla, suur värviline müts peas, mütsi all kõrvaklapid muusikat täis.

Kirjutasin vaatlusmärkmetes: „Esietendusel publik ülemeelikum. 15. veebruaril 2002 saal veidi vaoshoitum, meeololu mõtlikum. Kammerlikus ruumis pääseb mõjule napp naeratus, põgenev pilk, ebakindlus sõnade all. Lõpustsee-

nis küllatulek klassijuhatajale, kes pani just väikest last magama, kingitustega vael ajal sissetungimine, seletamatu kohmetus, ometi soov üksteist mõista.”

Näidendit läbistas kerge konflikt, kaugenemine ema ja tütre vahel. Stseen „Siil” lõppes leppimisega, ema ja tütar võtsid teineteisel käest kinni, kõlas laul „Kannikesed emale”. Seda hetke on põhjust mäletada üheksateist aastat hiljem.

Theatrumi kodulehe andmetel on „See laps” Maria Petersoni neljateistkümnes lavastus. Nägemata on mul jäänud kolm: Molière’i „Õpetatud naised”, Marcel Pagnoli „Tuulesaared” ja Andra Teede „Südames sündinud”. Kuna olen lugenud „Südames sündinud” teksti ja vaadanud videosalvestust, on kujutus lavastusest intensiivne.

Üks mu lemmiklavastus Maria Petersoni loomingu hulgas on Andri

Sesame Feenstra
ja Indrek
Sammul.

Luubi „Tuvi” (2013), isiksusliku näitlejateansambliga, irooniliselt tragikoomiline teatriilma peegeldus. Olen „Tuvist” kirjutanud TMK 2014. aasta aprillinumbris.

Andeka pedagoogivaistuga Maria Peterson lavastab süsteemselt VHK teatrikooli õpilastega. Hinge on puudutanud kolm Anton Tšehhovi näidendit. Kaks neist olid täpse kohavaiutajuga suvelavastused Esna mõisas, „Kajakas” 2014 ja „Kirsiaed” 2018. Mängupaik teiseses vaatuseti, olles kord õues, kord siseruumides. „Kolm öde” sündis Theatrumis suvel 2015, neljas vaatus toimus dominiiklaste kloostri siseõues. On ennegi tõdetud, et VHK lavastused annavad oma sõnumi puhtusega silmad ette nii mõnelegi lavakooli diplomitööle. Tšehhovi puhul mõjub osatäitjate noorus vahel heas mõttes naljakana, kui mängitakse endast vanemat ja elukogenumat tegelast; samas on noored siirad põhiküsimuste üle arutledes, jõuavad vigurdamata ja kaitsekihita Tšehhovi teksti ja inimsuhete läteteni. Olen vaadates tundnud endalegi ootamatut hingevalu. Ja ise imestanud: kuidas see võimalik on, olen ju näinud Juhan Viidingu ületamatut parun Tusenbachi (Adolf Šapiro lavastus „Kolm öde” Draamateatris, 1973), ometi nutsin nagu laps, kui nooruke Tusenbach (Kaur Kivilo) duellile läks.

Kirgastas „Kirsiaia” finaali, kui lavastuse raamlaul „Tšto tebe nado, grešnõi tšelovetše...” saatis igaviku-teele First (Johan Kristjan Aidla), kes hüljatud mõisasse unustati ja leplikult surisängi heitis. Saalis pühiti pisaraid. Samas oli imeline, kuidas lapsed tagaridades kaasaalamisrõõmuga naersid. Veel koduteel bussiski nad sädistasid: nii naljakas, kuidas teised tulid laul-

ma — ärge laulge, siin üks inimene üritab magada! Kuulatasin ja naeratasin, inimlapse elu ja surma üle mõtteid mõlgutades.

Maria Petersoni uusimale lavastusele „See laps” on eelnenud kolm lavalugu vanemate ja laste suhetest. Florian Zelleri „Isa” (2016), nimiosas Lembit Peterson, keskendub vananeva isa mäluaotusele ja sedakaudu lähisuhete võrgu rebenemisele, mis on valus, kuid ka absurdne. Ka „Isale” kirjutasin vastukaja (Sirp, 13. I 2017), aga pole lavastust hiljem üle vaadanud.

Kütkestav näidendileid on Rootsi kirjaniku Martina Monteliuse „Üksi ja Esmeralda” (2018), Theatrumi esimeseks lastelavastuseks nimetatud, avara sihtgrupiga ning elujaatav lugu. Hämmastav, aga pole märganud ainsatki vastukaja. Ja kuhu jäi Salme Reegi nimelise preemia nominatsioon, küsin ma?! See on lugu üksildasest, loova hingega poisist nimega Üksi, keda hoolivalt mängib Rhett Kütsen. Samas ka lugu poisi isast, kes püüab end kehtestada rangusega, mis pole kuigi hirmutav ega veenev, pigem kurbnaljakas. Tarmo Song kujutab isa temale omase füüsilise ja hingelise plastilisusega. Tore, et saame osa ka isa fantaasiamaailmast. On muhe ja argiraamist vallapäästev, kui isa usaldab saalile saladuse oma armastusest, õngitseb ära-voolutorust välja merisea ehk punase pajakinda — mulle tuli järsku, üle hulga aja meelde, et olin kooliplikana armunud Viru tänava söökla trepikäsi- sippuusse. Mis temast küll saanud on?

Emast ei räägita Üksi peres sõna-kestki. Armas tegelane on vanaema — Mare Peterson, lapselapse liitlane, ulakas vabahing. Natuke nagu vanaema õunapuu otsas, aga päris. Vanaema toob Üksi ellu Esmeralda, tsirkuseak-

robaadi, fantaasiasõbra. Esmeraldat mängib helge rõõmuga Maria Koff või Helena Lotman. Ootamatu, kuid hinge- le vajalik süžeeikäik on vanaema surm, eluline ja omamoodi lohutav. Surma- stseen meenutab veidi Mrożeki „Tan- got”. Maria Peterson on lavastanud ka Sławomir Mrożeki demonlikumat ab- surdi – „Lesed” oli tema teine lavas- tus (2006), samuti VHK noortega, seal mängis Kristjan Üksküla. „Üksi ja Es- meralda” usaldab lapse(likku) loovust, isikupära, annet, unistusi, mängu.

„Südames sündinud” (2018) oli osa Tervise Arengu Instituudi perepõhi- se asendushoolduse teavituskampaa- niast: intervjuudel põhinev dokumen- taallavastus lapsendamisest, hooldus- ja eestkosteperedest. Ega see teema olegi ülearu lahti räägitud. Südames sündinud laste vanemate pihtimusi va- hendasid Hele Kõrve, Külli Teetamm ja Tõnn Lamp, mõne napi karakterimuutuse, häälevinjetiga. Valdav on südame- lik toon, tugev elujaatus ka valusate, pingeliste situatsioonide kirjeldustes. Viimasele Hele Kõrve esitatud mono- loogile pole võimalik meeleliigutusega kaasa elada. Seejärel näeb videopildis Eesti Vabariigi eakaaslast, 100-aastast vanamemmekest naerusilmselt laul- mas „Kui ma olin väiksekene...”. Tema nakatav naer avarab veelgi pealkirja „Südames sündinud”.

Neli korda „See laps”

Mart Aas kirjutas näidendile „Kõik on noored” (1999/2000) eelteksti: „Ealt vanemad tegelased on siin loos veelgi pidetumad kui ealt nooremad – iseasi, kui palju nad seda tunnistada või väl- ja näidata tahavad. Nii ei saagi aru, kes siin keda õpetama peaks või kes kelle abi rohkem vajab. „Vanus on poos ja ettekääne” – vähemalt selles loos.”

See sobiks iseloomustuseks ka Joël Pommerat’ näidendile „See laps” (2005). Kümme lakoonilist pilti vane- mate ja laste suhetest kannavad doku- mentaalsuse pitserit, on inspireeritud intervjuudest. Sõnade nappuse all tuk- sub ütleмата jäetu, allaneelatu. Iseseis- vama dramaatilise novellina kujuneb kulminatsiooniks pikem 9. pilt, mille juures on märges: „Inspireeritud stsee- nist Edward Bondi näidendist „Jackets ehk salakäsi”. Piltide muster on sar- nane: lapsevanemad käituvad nagu isekad, egoistlikud, ennast haletsevad, kompleksides lapsed. Korduvalt vaa- dates hakkab aga kriipima kahtlus, kas vanemad ikka on ainukesena süüdi, kas ühene järeldus ei muuda näiden- di plakatlikuks.

Theatrumi mängukavas püsib pi- kemat aega Jevgeni Griškovetsi „Linn” (lavastaja Lembit Peterson, 2008). Üle hulga aja uuesti vaadates mõjus Ma- rius Petersoni ja Lembit Petersoni isa ja poja Basini dialoog sümpaatselt oma delikaatse huumori ja tarkusega: kahe- kõnes peitus võimalus ühtaegu mõista ja mööda rääkida, isa elukogemus lee- vendas poja hingkriisi, isa tasakaalus- tas isekust, mis ka suures lapses välja võib lüüa.

„See laps” on pessimistlik, aga sar- kasmivaabaga ohudraama infantiil- sest maailmast, kus lapsed on sunni- tud olema täiskasvanumad kui nende vanemad. Pelutav völlahuumor või teraapiline pilk (köver)peeglissee? Peal- kirjas kajastub kõle anonüümsus: üh- tegi last ei kutsuta nimepidi, vanemate perekonnanimi tuleb mängu kahes pil- dis, kui eraellu sekkuvad ametnikud.

Olen näinud lavastust neli korda: 2. ja 18. oktoobril ning 2. ja 5. detsemb- ril 2019. Kogesin Theatrumi saalis eri- nevat meeleolu. 2. detsembri etendus

kulges šokeeritud haudvaikuses, vaid paar naeruili ja häiritud sosin „Mis vanemad need sellised on!“. Riidehoiubas vabandas vanem naine noorte ees, küll poolnaeratamisi, et kutsuvad teadmatuses nii negatiivset tükki vaatama. See etendus mõjus tõesti vastikult, tundsin end okastraati mähkunud turris tigidikuna. Koduteel potatas bussis mu kõrvale noor naine telefoniga, kirjeldas detailselt oma stressi autokooli õppesõidul. Olin täitsa endast väljas, pistsin lõugama (kasutasin ka mittenormatiivset leksikat, mida kultuuriajakirjas ei tiražeeritud): „Ma olen teatris poolteist tundi talunud depressiivset manipulatsiooni, nüüd sina kah veel lehvitad siin oma komplekse!“ Äsasin talle, telefoni kukkus puruks, hurraa! No heakene küll, seda kõike tegin mõttes, mitte päriselt. Aga teater ei peaks mõjuma nõnda, et äng lämmatab, silme ees on must udu, vihkad pimesi ligimesi.

Esietendusel oli sootuks teisiti. Maria Petersoni lavastus ja osatäitmised balansseerivad vaimukalt tragikomika noateral ja publik aktsepteeris absurdi. Esikapublik ongi teistmoodi, saalis on omad, vahel naerdakse ülemäära. Seekord mõjus naeru ja valusa vaikuse kontrast tervendavalt. Laval paelub ülitäpne misansteenide süsteem, distants tegelaste vahel, mõni nihestatud žest. Parim näide sellest on 4. pildi hüpersarkastiline puant, kui ema (Liina Olmaru) süüdistab tütart (Rea Lest), et too on hall, mispeale tütar neljakäpakil ema suunas roomab, kuni ema teeb käe ja jalaga tõrjuva žesti, nagu peletaks hiirt või räpast krantsi – ehmatav, ent naljakas. Dressuurižesti „istu!“ kasutas esietendusel 7. pildis ka isa (Indrek Sammul). Reetlikuks hingedeglikuks muutuvadki just käed. 6. pil-

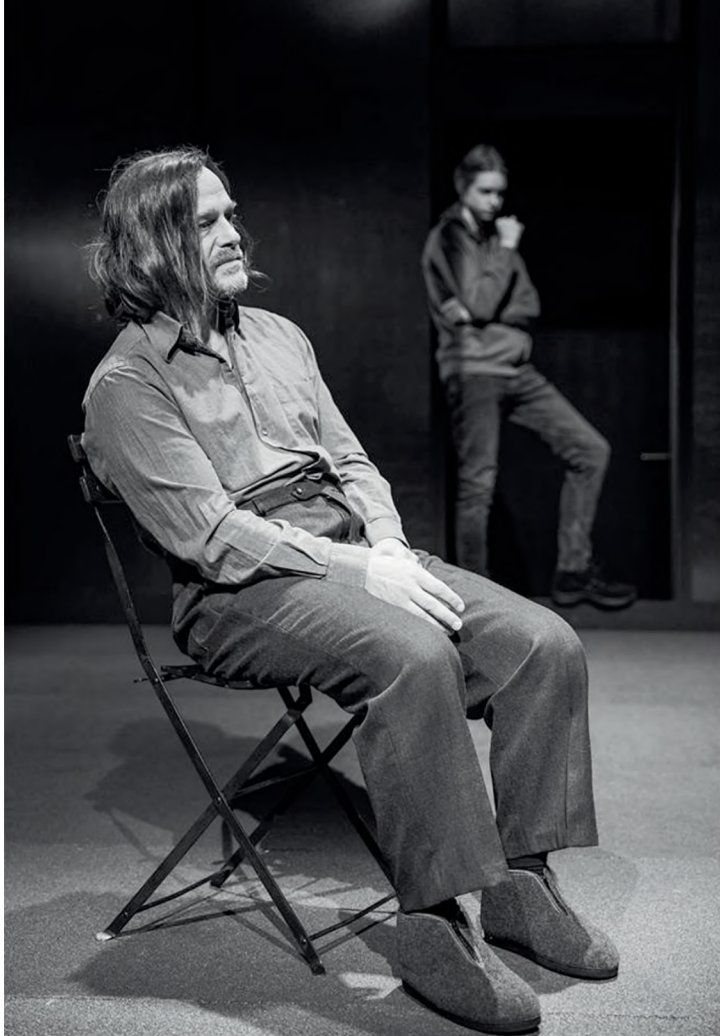
dis avavad 11-aastase poisi pinget närvitsevad sõrmed: Rauno Jonas Kungas on pojana mõjuvalt introvertne, tugeva pingega all. Tema osatäitmine on hästi meeles ka lavastusest „Talvevalgus“.

Lilja Blumenfeldi kujunduses paelub tühi ruum, mängupaik muutub paari tooli liigutamiseks. Silma torkab seinte hallitusrõskus, kui tegelased nurka taanduvad: 1. pildis lapseootel naine (Rea Lest), 5. pildis noor naine lapsega (samuti Rea Lest), 7. pildis poeg (Kristjan Üksküla või Risto Vaidla). Huvitavalt mõjuvad valgustid laes, mis alguses näivad kiigelaudadena ülal kettide küljes, justkui püüdmatu lapsepõlv. 8. pilt on kuuldemänguline, kujundi kaaluga sünnitusstseen – selal märkan seinal ripakil kiigelauda varju ja väljatungivat robustset veekraani. Lõpupoole heiestub külgseinal valgusest rist.

Tõnis Leemetsa seisundimuusika piltide vahel aeglustab rütmi järelemõtlikuks, enne algust kuuldu õhus lapse kilkeid, virgeks teeb reibas mängutoosimuusika. Videoprojektsioon mõjub vastakalt: abstraktsem pulseeriv universum mõjub õhuliselt, tegelaste varjud piltide eel muutusid teist korda vaadates illustratiivseks. Kas ei ole videokasutus Theatrumi laval („Linn“, „Joobnud“, „Suur maailmateater“) mõnevõrra stambiks muutunud, n-ö kohustuslik element? Inimesed klaasja vaheseina taga on mõjuvamad, eriti 1. pildi sõnatu mees (Kristjan Üksküla või Risto Vaidla), peagi sündiva lapse isa, ema poolt äratõugatu; samuti vaistlikult klaasseina taha pagev, üha ärevamaks muutuv naabrinaine (Anneli Tuuliku aina täpsem roll) 9. pildis.

Stiilsust loob kostüümide must-hall-valge värvigamma, iga tegelase

Indrek Sammul
ja Leonhard Sass
Taalmaa.

riietuse ja juuste läbimõeldud karakteersus. Lavastuse teeb huvitavaks näitlejate ränd rollist rolli. Põhirõhk on seekord külalisosatäitjatel: Liina Olmaru mängib nelja ema, Indrek Sammul kolme isa, Rea Lest viit tegelast.

Vabakutselist Olmarut ei olegi kohane nimetada külaliseks, ta kuulub Theatrumisse olemuslikult. Tema valusvaimukad rollid hoiavad lavastust pingul. Terava groteskinärviga on mängitud tüdruku halluses süüdistav särav daam-ema (4. pilt) ja koolipoisilt armastust kerjav ebastabiilne laps-ema (6. pilt). Prognoosimatu tragöödiamaastaabi loob proua Marguère'i heitlemi-

ne surnukeha tuvastamise hirmu, hüsteeria, lootuse pöörises 9. pildis.

Liina Olmaru metamorfoosid on rabavad. Ta suudab olla lõikav nagu klaasnuga, jääne kui lumekuninganna. Siis sulab jääkoorik üheainsa sekundiga ja ta muutub abituks lapseks. Ouline osa Olmaru sarmist on hää, tema tämbri vahelduvad külmus ja soojus, võbelevad siirus ja salalikkus, õrnus ja isekus. Mitte ühegi teise naisnäitleja lavaelu ei ole mind nii hingepõhjani puudutanud. Juba Hedvigina Ibseeni „Metspardis“ (lavastaja Jaan Tooming, Vanemuine, 1990) hüpnotiseeris Olmaru mu ära. Temas on midagi

Anneli Tuulik ja Liina Olmaru.

irratsioonaalset, mõnikord hakkab pea-aegu hirm seda sõnastada.

Rea Lest sulandub lavastusse puhtalt, lakooniliselt. Tema mängitud kaks noort ema, 1. pildis viimast kuud lapseootel ja 5. pildis titaga, on milleski lähedased ja ometi erinevad. Ühele on laps kättemaksuprojekt omaenda emale, teisele ilmselt juhuseksi tulemus, kumbki on hingelt ebaküps teismeline. Aga see ei tähenda pelka hinnangut, ei uhu ära kaitsetust. Samuti on huvitav jälgida 5. pildi lastetut hallinevat abielupaari, Anneli Tuuliku ja Tarmo Songi (kahjuks pole näinud Helvin Kaljulat) duettmängu pastelsust, tāsasust, hämmeldust, lootust. Öhkörna absurdikirmega stseen.

Olmaru ja Lesta kaks ema-tütredueti on erinevad: 4. pildis on mustas kleidis ja daamisoenguga ema domi-

neeriv, hallis kleidisoolikas prillidega nohiktütar püüab tema etteheiteid mõista. Tütre refräänfraas „ma ei saa aru” võib olla siiras, aga ka enesekaitse ema teatraalsete rünnakute vastu.

Minu silmis on kõige olulisemad teine ja viimane pilt. 10. pildi ema ja tütre kohtumine on napp, nendevahelise pingepõhjus jääb saladuseks. 2. detsembril, tol valeängietendusel, kuulsin nurinat, miks lõpp on nii arusaamatu. Ometi kannab 10. pilt lahendust, mis Maria Petersoni lavastuses ja Theatrumis on programmiline. Näidendi remark nendib, et tütar vastab emale alles siis, kui ema on juba ära läinud. Laval on teisiti. Liina Olmaru mängib seda ema allaheitlikuna. Kindlasti pole kerge 9. stseenist viivuga ümber lülituda, aga mida vaoshoitum on 10. pildi põhiheli, seda mõjuvam. Ema kannab

musta rätti, mis võib viidata leinale, tal on vana naise kõnnak. Rea Lesta tütar on sätitud soenguga, 4. pildi ema ja tütre disain on vahetunud. Tütre pruunkleit mõjub kui diskreetne väljamurd mustvalgest. Ema tunnistab, et on olnud julm. Puudub senine võltsmärterlus. Ema palub päriselt andeks. Märkamatult on lavaruumi lisandunud valgust, seda immitseb ülalt seinaluugist, kiirgab eeslava põrandast. Ehkki tütar ei suuda ema päris lähedale lasta, ei mingit puudutust, kallistusest rääkimata, annab ta emale andeks. Ja ütleb aitäh. Ainuke võimalus lähisuhetes, inimlikus maailmas üldse: andeks paluda, andeks anda. Kolmandal korral vaadates seostusid lõpupildi kaks ukseava „Suure maailmateatri“ hälli ja hauaga, see seos muutis lepituse lootuse veelgi sügavamaks.

Indrek Sammuli rollitrio tegi tsiipa skeptiliseks; küsisin endalt, miks just tema kutsuti külalisena mängima. Kolm esmapilgul antipaatsset isa pakuvad ümberkehastusmislusti, saab proovida erinevat välimust, hääletooni ja kõnerütmi, sarživisandeid. No kas see on see, mida näitleja Sammul praegu vajab? Aga mine tea. Sammul ei tee vaatleja elu kergeks, muudkui varieerib oma rollide helistikku. Esietendusel avaldas muljet 7. pildi isa: hiilivalt autoritaarne, oma kasvatusmeetodiga ülimalt rahul. Kuni täiskasvanud poeg paiskab isale näkku kaua alla surutud hirmu ja vihkamise. Hõbehallis edumeheülikonnas pojana on Kristjan Üksküla enesevalitsus krampelik ja plahvatus heidutav. Esimese hooga ei tundnud ma Rea Lesta minia osas äragi, ta sekundeerib täpselt, mehe eest taganedes ja algul vaistlikult äia poole hoides. 18. oktoobril ei etendanud Sammul laitmatut enesevalit-

sust, vaid lisas märke kahetsusest, arusaamatusest. See lähtus partnerist – Risto Vaidla pojast kobrutab jõulisem temperament, läbipaistvam raev. Ka 5. detsembril mängis Sammul kraadi võrra emotsionaalsemalt.

Hale(tragi)koomiline on 3. pildi isa, end enneaegu sandiks rüganud kae-vur, kelle suhteid pojaga reguleerib naisametnik. Nii Anneli Tuulik 3. pildis kui Helvin Kaljula või Tarmo Song politseinikuna 9. pildis lisavad absurdiknihvikese, mis on tervikus teretlunud. Sammul 3. pildi isana lõputab tugitoolis, juuksesalk silmil, püksid vanainimeselikult lotakil, kõnemaneeris aimatav hambutus. Isa olla neljakümne-viiekümne vahel, ent näib paar-kümmend aastat vanem. Tema viieteistkümnepoeg (Leonhard Sass Taalmaa mõjuv, klaari suhtega roll) seisab tõrksalt ukseavas, aeg-ajalt ägestub. 2. detsembril lisas Sammul oma rolli poolehoidu, soojemat allhoovust. Tööle tagasi kippumine, töö väärtustamine oli arusaadavam, tema sõnadest kumas läbi omalaadne huumor, kibestumise alt sallivus, mis kategoorilises teismelises poisis puudub. Me ei tea, millal ja miks kadus sellest perest ema, aga võib aimata, et tööd on isa rabanud poja pärast. 5. detsembril mängis Sammul ennast haletsevat juurikat, kellest ei hakanud kübetki kahju.

Nimetasin oluliseks 2. pilti, millest pärit ka artikli pealkiri. Viieaastast tütreirtsu, kes elab koos emaga ja kohtub lahutatud isaga, mängivad toredasti Leene Vugts ja Sesame Feenstra, kumbki isemoodi iseteadev väike preili. Tütre muretuses, helekerguses pole midagi valesti, tänu sellele ongi ta päriselt laps. Kohatuseni koomiline on hoopis Sammuli mängitud isa egojonnakus, tütrelt armastuse nõudmine,

Rea Lest.
Ülar Mändmetsa
fotod

jabur ärritumine. Sedagi võib laps võtta mänguliselt, imiteerida isa häält, tema rabeledaid liigutusi palitut selga tõmmates. Muidugi on allhoovus kurb, laps ja isa on teineteisest võõrdumas, õnneks mitte pöördumatult. 2. detsembril lõppes 2. pilt armsalt: andestuse aimust võis võrrelda 10. pildiga, ainult et siin on tütar väike ja kõik veel ees. Mängis Leene Vugts, tütreke ulatus vaeu issile õlale patsutama, ometi lohus sõnatult, tegi mantlivarrukale pai, mispeale isa võttis kohmetudes tütre käest kinni. Kuulsin kujutluses laulu „Kannikesed isale”. Sesame Feenstrat

olen näinud paar korda, tema tegelase jonnakus on muutlik, ka koketselt pirtsakas, isale peeglina vastu trotsiv. 5. detsembril oli tütar jahedalt ükskõikne, leppimist ei tulnud, nõutult lontsis isa lapsele järele.

Äratundmishetki pakub „See laps” igaühele: me kõik pole lapsevanemad, küll aga oleme (olnud) lapsed. Ja ehkki lavastuse järellaeng on ebamugav, ei teeks paha endalt küsida, täiskasvanu tõsiduse ja lapsesuu aususega: „Kas mina olen ka kasvanud?”